

Uusi kirkkolainsäädäntö 2023

Teams-koulutus 23.5.2023/31.5.2023

Lakimiesasessori Jyri Klemola
Mikkelin hiippakunta

KIRKKOHALUSTUS

Uusi kirkko- lainsäädäntö ja sen voimaantulo

- Eduskunnan 2.3.2023 hyväksymä uusi kirkkolaki ja erillislait tulevat voimaan 1.7.2023.
- Samalla tulee voimaan kirkolliskokouksen 11.11.2021 hyväksymä kirkkojärjestys.
- Esityöt on kerätty verkkosivulle <https://evl.fi/plus/paatoksentek/o/lainsaadanto/kirkkolainsaadanon-kodifiointi>

Uudet säädökset

- Uudet säädökset:
  - Kirkkolaki (652/2023)
  - Laki evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta (653/2023)
  - Laki evankelis-luterilaisen kirkon työmarkkinalaitoksesta (654/2023)
  - Laki evankelis-luterilaisen kirkon eläkerahastosta (656/2023)
  - Kirkkojärjestys (657/2023)
- Voimassa olevat vuoden 1994 kirkkolaki ja kirkkojärjestys kumoutuvat.
- Myös kirkon vaalijärjestys kumoutuu. Vaalia koskevat säännökset sisältyvät uuteen kirkkojärjestykseen.

Kirkkolain- säädännön uudistuksen tavoitteet

- Kodifioida voimassa oleva lainsäädäntö
- Siirtää kirkkolain alaan kuulumattomia säännöksiä kirkkojärjestykseen ja erillislakeihin (PL 76 §)
- Johdonmukaisempi ja selkeämpi rakenne
- Uudessa kirkkolaissa on 13 lukua nykyisen 26 luvun sijaan.
- Uudessa kirkkojärjestyksessä on 12 lukua nykyisen 23 luvun sijaan.
- Muutokset pitkälti teknisiä luonteeltaan

Kirkkolain- säädännön uudistuksen tavoitteet

- Myös merkittäviä sisällöllisiä muutoksia
  - Alistusmenettelyt poistuvat (yleisen hallinnollisen kehityksen mukaisesti).
  - Seurakuntarakenteiden muutoksia ja seurakuntayhtymän perustamista koskeva sääntely selkeytyy ja prosessi yhtenäistyy.
  - Seurakunnan jäsenten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet paranevat.
  - Henkilötietojen suojaa koskeva sääntely tarkentuu.
  - Uusia sovellettavia lakeja: arkistolaki ja laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta
  - Sähköinen päätöksentekomenettely

Uuden kirkkolain rakenne

- 1 luku Yleiset säännökset
  - Kirkkolain soveltamisala
  - Kirkon tunnustus ja tehtävä
  - Kirkon jäsenyys
  - Jäsenyyden lakkaaminen
  - Kirkkolain säätämisjärjestys, kirkon lausunnonanto-oikeus
  - Kirkolliset juhlapäivät
- 2 luku Kirkon hallinnollinen jako
  - Kirkon hallinnollinen jako ja kielisäännökset (1-10 §)
  - Seurakuntajaon muuttaminen (11-16 §)

Uuden kirkkolain rakenne

- 3 luku Seurakunta ja seurakuntayhtymä
  - Seurakunta (1-11 §)
  - Seurakuntayhtymä (12-20 §)
  - Kirkolliset rakennukset, kiinteistöt (21-27 §)
  - Hautaustoimi (28-37)
- 4 luku Hiippakunta
- 5 luku Keskushallinto
- 6 luku Seurakunnan ja kirkon talous

Uuden kirkkolain rakenne

- 7 luku Pappisvirka, papin ja lehtorin virka sekä eräät virka- ja työsopimussuhteita koskevat säännökset
  - Papin, lehtorin, pappisviran ja papin viran määritelmät (1 §)
  - Konfirmaatiota ja kirkon jäsenyyttä koskevat kelpoisuusehdot (2 §)
  - Pappisvirasta ja lehtorin virasta pidättämistä ja eroamista koskeva sääntely (4-6 §)
  - Virka/työsuhteen sekä papin/lehtorin viran päättyminen ilman irtisanomista (3 ja 8 §)
  - Rippisalaisuus (9 §)
  - Muu viranhaltijoita koskeva sääntely viranhaltijalaissa ja tuomiokapitulin toimivaltaa koskeva sääntely kirkkolain 4 luvun 6 §:ssä.

Uuden kirkkolain rakenne

- 8 luku Henkilötietojen käsittely ja kirkon kirjojen pito
- 9 luku Luottamushenkilöt ja vaalit
- 10 luku Hallintoasiassa noudatettava menettely ja päätöksenteko
- 11 luku Erinäiset säännökset
- 12 luku Muutoksenhaku
- 13 luku Voimaantulo -ja siirtymäsäännökset

Uuden kirkkojärjes- tyksen rakenne

- Kirkkojärjestyksen lukujaotus vastaa pitkälti kirkkolakia
  - 7 luvussa kuitenkin vain pappisvirkaa ja pappia koskevia säännöksiä
  - 8 luvussa henkilöstöä koskevia säännöksiä
  - 9 luvussa nyt myös vaalisäännökset
  - ei muutoksenhakua koskevaa lukua

Keskeisiä sisällöllisiä muutoksia

Seurakunta- jaon muuttamisen määritelmä

- Kirkkolakiin **uusi määritelmä**säännös seurakuntajaon muuttamisesta (KL 2:11,1).
- Seurakuntajaon muuttamisella tarkoitetaan, että:
  - Seurakunta lakkaa sen liittyessä toiseen seurakuntaan;
  - Seurakunnat lakkaavat niiden yhdistyessä uudeksi seurakunnaksi;
  - Seurakunnan alue jaetaan kahden tai useamman seurakunnan kesken siten, että jaettava seurakunta lakkaa;
  - Osa seurakunnan alueesta siirretään toiseen seurakuntaan;
  - Perustetaan uusi seurakunta; tai seurakunta lakkautetaan.

Seurakunta- jaon muuttamisen edellytykset kirkkolakiin

- Kirkkolakiin uusi säännös seurakuntajaon muuttamisen edellytyksistä (KL 2:13):
  - Seurakuntajakoa voidaan muuttaa, jos muutos on kirkon tehtävän toteuttamisen kannalta tarkoituksenmukainen ja muutos parantaa seurakuntien tai seurakuntayhtymän toimintakykyä, toiminnan taloudellisuutta tai seurakuntalaisten kielellisten oikeuksien toteutumista.
- Edellytykset tulee ottaa huomioon seurakuntajakoa koskevassa valmistelussa ja päätöksenteossa.
- Seurakuntajaon muuttamisesta päättää edelleen kirkkohallitus (KL 2:11,2)
- Uudesta seurakunnan nimestä hankittava tarvittaessa Kotuksen lausunto (KJ 2:2,3)

Seurakunta- jaon muuttaminen ja tiedottamis- velvollisuus

- Kirkkolakiin uusi säännös kirkkoneuvoston ja seurakuntaneuvoston tiedottamisvelvollisuuden laajenemisesta.
- Kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston on viipymättä **ilmoitettava seurakuntajaon muutosta koskevasta aloitteesta** noudattaen KL 10:28 ja kirkkojärjestyksessä säädettyä menettelyä julkisista kuulutuksista (KL 2:14,2).
- Aloitetta koskeva **kuulutus** pidetään **nähtävänä yleisessä tietoverkossa 14 vuorokautta** (KL 10:28).
- Kuulutuksesta on **lisäksi ilmoitettava paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanoma-, paikallis- tai seurakuntalehdessä** tai vastaavassa sähköisessä julkaisussa (KJ 10:2,1).

Seurakunta- jaon muuttaminen ja kannanotto- mahdollisuus

- Kirkkolakiin uusi säännös, joka parantaa seurakuntalaisten vaikutusmahdollisuuksia seurakuntajaon muutostilanteissa.
- Seurakunnan jäsenille on varattava mahdollisuus jättää aloitteesta kannanotto tuomiokapitulille 14 päivän kuluessa aloitetta koskevan kuulutuksen julkaisemisesta (KL 2:14,3).
- Aloitteesta ei tarvitse ilmoittaa seurakuntalaisille eikä kannanotto-mahdollisuutta tarvitse varata, jos on kysymys ns. sanotuista enklaavi- ja tilussiirroista (valtioneuvoston tai ministeriön päätöstä vastaavasti joudutaan siirtämään kunnan osan aluetta vastaava seurakunnan osa toiseen seurakuntaan).

Seurakunnan nimi ja sopimus osa- aluehallinnosta

- Seurakunnan nimen muuttamiseen sovelletaan seurakuntajaon muuttamisen menettelyä (KL 2:12)
  - Tuomiokapitulin pyydettävä tarvittaessa Kotuksen lausunto (KJ 2:2,3)
- Sopimus seurakunnan osa-alueen hallinnon järjestämisestä voidaan tehdä sitovasti jo ennen seurakuntien yhdistymistä tai muuta muutosta (KJ 2:3).

Seurakunta- jaon muuttaminen ja jakoperus- teista poikkeaminen

- Kirkkojärjestykseen uusi säännös tilanteeseen, jossa aiempi seurakuntajaon muuttaminen joudutaan purkamaan (KJ 2:6).
  - Jakoperusteista voidaan poiketa, kun aiemmin toteutettu seurakuntajaon muutos joudutaan purkamaan ja säännönmukaisten jakoperusteiden soveltaminen johtaisi kohtuuttomaan lopputulokseen.
  - Kirkkohallitus ottaa soveltamisessa huomioon aiemmasta seurakuntajakoa koskevasta päätöksestä kuluneen ajan sekä asianomaisten seurakuntien taloutta koskevat seikat.

Seurakunta- jaon muuttaminen ja järjestely- toimikunta

- Järjestelytoimikunnan kokoonpano muuttuu (KJ 2:7).
- Tuomiokapituli määrää järjestelytoimikunnan **puheenjohtajaksi** uuden tai laajenevan seurakunnan **kirkkoherran** sekä muut jäsenet ja näille henkilökohtaiset varajäsenet.
- Muutoksella tuetaan kirkkoherran asemaa muutostilanteessa ja nopeutetaan sekä selkeytetään järjestelytoimikunnan asettamista.

Seurakunta- jaon muuttaminen ja järjestely- toimikunta

- Säännökset järjestelytoimikunnan jäsenmääristä (KJ 2:7,2)
  - Järjestelytoimikunnan jäsenmäärä puheenjohtaja mukaan lukien määräytyy seurakuntien läsnä olevien jäsenten lukumäärän perusteella siten, että jäseniä on puheenjohtaja mukaan lukien vähintään 9 ja enintään 15.
  - Vähimmäismäärässä on otettu huomioon se, että kaikki yhdistyvät seurakunnat saisivat toimikuntaan edustuksensa.

Seurakunnan jäsenen osallistumis- ja vaikuttamis- mahdollisuu- det

- Uudet säännökset seurakunnan jäsenen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista KL 3:3
  - Seurakunnan jäsenellä on **oikeus osallistua** seurakunnan **toimintaan ja vaikuttaa** seurakunnan **päätöksentekoon**.
  - Kirkkovaltuuston tai seurakuntaneuvoston on pidettävä huolta monipuolisista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista.
  - Seurakunnan **on tiedotettava vireillä olevista asioista** sekä millä tavoin päätösten valmisteluun voi osallistua ja vaikuttaa.

Seurakunnan jäsenen osallistumis- ja vaikuttamis- mahdollisuu- det

- Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia voidaan edistää erityisesti **järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia ja selvittämällä seurakunnan jäsenten mielipiteitä ennen päätöksentekoa.**
- Luettelo ei ole tyhjentävä, vaan se antaa esimerkkejä käytettävissä olevista keinoista.
- Seurakunta voi edistää seurakunnan jäsenten osallistumista ja vaikuttamista myös muilla kuin säännöksessä luetelluilla keinoilla.
- **Säännös seurakunnan jäsen aloite-oikeudesta.** Koskee kaikkia aloitteita => ei enää muita aloitepykälä.
- Aloitteen tekijälle tulee ilmoittaa, mihin toimenpiteisiin seurakunta on aloitteen johdosta ryhtynyt

Nuorten vaikuttaja- ryhmät

- Nuorten vaikuttajaryhmistä tulee pakollisia seurakunnissa (KJ 10:5).
  - Seurakunnan on asetettava vaikuttajaryhmä ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä.
  - Voi olla usean seurakunnan yhteinen, esim. seurakuntayhtymän, naapuriseurakuntien tai rovastikunnan yhteinen
  - Valittavien tulee olla konfirmoituja alle 29-vuotiaita seurakunnan jäseniä.
  - Valintatapa ja nuorten lukumäärä päätetään paikallisesti.
  - Tehtävä: vaikuttaa asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon sekä osallistua seurakunnan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen

Hallintosääntö

Hallinto- ja johtosääntö (KL 3:7)

Kirkkovaltuusto määrää päätösvallan siirrosta hallinto- tai johtosäännössä.

Kirkkovaltuusto hyväksyy seurakunnan hallintosäännön. Hallintosääntö sisältää tarpeelliset määräykset:

- 1) seurakunnan hallinnon järjestämisestä ja toimielimistä;
- 2) päätösvallan siirtämisestä toimielimelle ja johtaville viranhaltijoille;
- 3) toimielinten päätöksentekotavoista ja hallintomenettelyistä;
- 4) toimielinten kokousmenettelyistä.

Hallintosääntö

- Hallintosäännöillä korvataan seurakuntien ja seurakuntayhtymien työjärjestykset, ohjesäännöt ja toimielinten johtosäännöt.
- Seurakuntayhtymän hallintosäännössä määrätään asioista, jotka koskevat
  - Yhteistä kirkkovaltuustoa
  - Yhteistä kirkkoneuvostoa
  - Seurakuntayhtymän johtokuntia
- Seurakuntayhtymään kuuluvan seurakunnan hallintosäännössä ovat määräykset, jotka koskevat:
  - Seurakuntaneuvostoa
  - Seurakunnan johtokuntia
- Itsenäisen seurakunnan hallintosäännössä ovat määräykset, jotka koskevat:
  - Kirkkovaltuustoa
  - Kirkkoneuvostoa
  - Seurakunnan johtokuntia
- Lisäksi voi olla johtosääntöjä muita kuin toimielimiä varten esim. viranhaltijoiden johtosääntö

Hallinto- sääntöön otettavia määräyksiä

- Vain tarpeelliset määräykset
- Määräykset eivät saa olla ristiriidassa uuden kirkkolain tai kirkkojärjestyksen kanssa.
- Toimielinten kokoonpano ja toimivalta
- Kokousmenettely ja päätöksenteko, esim. määräykset sähköisen kokouksen järjestämiseksi ja sähköisen päätöksentekomenettelyn käyttöön ottamiseksi (suljetut kokoukset)
- Asian esittely, käsittely, äänestäminen ja vaali
- Aloitteiden käsittely

Hallinto- sääntöön otettavia määräyksiä

- Kokouksen johtaminen
- Varajäsenten kutsuminen
- Puheenvuorojen pituus yksittäisessä asiassa
- Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen
- Asian siirtäminen
- Mahdollista osa-aluehallintoa koskevat määräykset
- Päätösvallan delegoinnit
- Viranhaltijoiden toimivalta
- Muut tarpeelliset määräykset esim. iltakoulu ja kyselytunti

Hallinto- sääntöön otettavia määräyksiä

- Jos sidonnaisuuksien ilmoittaminen on päätetty ottaa käyttöön, määräykset sidonnaisuusilmoituksista ja sidonnaisuusrekisteristä
- Säädosviittaukset päivitettävä
- Saavutettavuus huomioitava, jos tulee verkkosivuille
- Kirkkohallituksessa laaditaan hallintosäännöstä mallisääntö (käytettävissä elo-syyskuussa)

Hallinnon sisäiset määräykset - siirtymä- säännös

- KL 13:7: Tämän lain tultua voimaan **seurakunnan tai seurakuntayhtymän** kirkkovaltuuston työjärjestystä, yhteisen kirkkovaltuuston työjärjestystä, kirkkoneuvoston ohjesääntöä, yhteisen kirkkoneuvoston ohjesääntöä, seurakuntaneuvoston ohjesääntöä tai johtokunnan johtosääntöä **sovelletaan enintään kuuden kuukauden ajan tämän lain voimaantulosta.**
- Aikaa hallintosäännön laatimiseen ja hyväksymiseen on siis 6 kk uuden kirkkolain voimaantulosta, voimaan viimeistään 1.1.2024
- Alistusmenettelyt poistuvat, joten ei alisteta

Muut hallinnon sisäiset määräykset

- Kirkkojärjestyksessä säädetään edelleen diakoniatyön ja lähetystyön johtosäännöistä
  - KL 3:24... Seurakunnan diakoniasta määrätään tarkemmin kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston hyväksymässä diakoniatyön johtosäännössä.
  - KJ 3:25...Seurakunnan lähetystyöstä määrätään tarkemmin kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston hyväksymässä lähetystyön johtosäännössä.
- Muita uudet lainsäädännön nojalla annettavia määräyksiä:
  - Keskushallinnossa/tuomiokapituleissa hallinnon sisäiset määräykset
  - Kirkkohallituksen täytäntöönpanomääräykset
  - Piispainkokouksen täytäntöönpanomääräykset

Muut hallinnon sisäiset määräykset

- Uusittava/päivitettävä myös muut hallinnon sisäiset määräykset, kuten
  - Seurakuntayhtymän perussääntö
  - Taloussääntö
  - Hautaustoimen ohjesääntö
    - Uusi HTOS hyväksytään vasta lain voimaantulon jälkeen, jolloin ei tarvitse alistaa
  - Hautainhoitorahaston säännöt
  - Viranhaltijoiden johtosäännöt
  - Arkistosääntö ja arkistonmuodostussuunnitelma
  - Muut säännöt, esim. palkkiosääntö

Seurakunnan osa-alueen hallinto

- Seurakunnan osa-alueen hallinto KL 3:8
  - Kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto voi järjestää seurakunnan osa-alueella koskevaa hallintoa turvatakseen seurakunnan tehtävän toteutumisen ja osa-alueella asuvien jäsenten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet.
  - Kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto voi päättää, että seurakunnan osa-alueen asioita hoitamaan asetetun toimielimen jäsenet tai osa jäsenistä valitaan alueella asuvien seurakunnan jäsenten esityksestä ja että toimielimen jäsenten asuinpaikan tulee olla asianomaisella alueella.

Seurakunnan osa-alueen hallinto

- Säännökset seurakunnan osa-alueen hallinnosta korvaavat sääntelyn kappeliseurakunnista ja seurakuntapiireistä.
- Sääntelyllä pyritään turvaamaan alueellista edustuksellisuutta suurissa seurakunnissa.
- Säännös mahdollistaa osa-alueen hallinnon järjestämisen siten, että seurakunta voi paikallisten olosuhteiden ja tarpeiden perusteella päättää minkälainen rooli, mitkä tehtävät ja minkälainen toimivalta osa-alueen hallinnolle annetaan.
- Sääntely mahdollistaa myös nykyisten kappeliseurakuntien ja seurakuntapiirien säilyttämisen ja uusien perustamisen.

Seurakunnan osa-alueen hallinto

- Kirkkovaltuusto/seurakuntaneuvosto voi päättää osa-alueen hallintoa hoitavan **toimielimen** kokoonpanon ja toimivallan.
  - Toimielimen nimestä riippumatta hallinto järjestetään **johtokuntaa koskevien säännösten mukaisesti**.
  - Osa-alueen hallinnon **toimivalta määritellään hallintosäännössä**.
  - Jäseniksi esim. alueella asuvia seurakunnan seurakuntavaaleissa ehdolla olleita jäseniä
- Osa-alueen johtokunnan puheenjohtajalle ja alueen toimintaa johtavalle papille voidaan hallintosäännössä antaa läsnäolo- ja puheoikeus kirkkovaltuuston tai seurakuntaneuvoston kokouksessa (KJ 3:31)

Kirkko- valtuuston kokoonpano

- Kirkkovaltuuston kokoonpanoon täsmennyksiä (KJ 3:26).
  - Kirkkovaltuustoon voidaan valita 45 jäsentä, kun kyseessä on yli 80 000:n läsnä olevan jäsenen seurakunta (voimassa olevan sääntelyn mukaan max. 39 jäsentä, jos srk:n läsnäolevia jäseniä on yli 50 000).
  - Turvaa riittävää seurakunnan eri alueiden edustusta isojen seurakuntien kirkkovaltuustoissa.

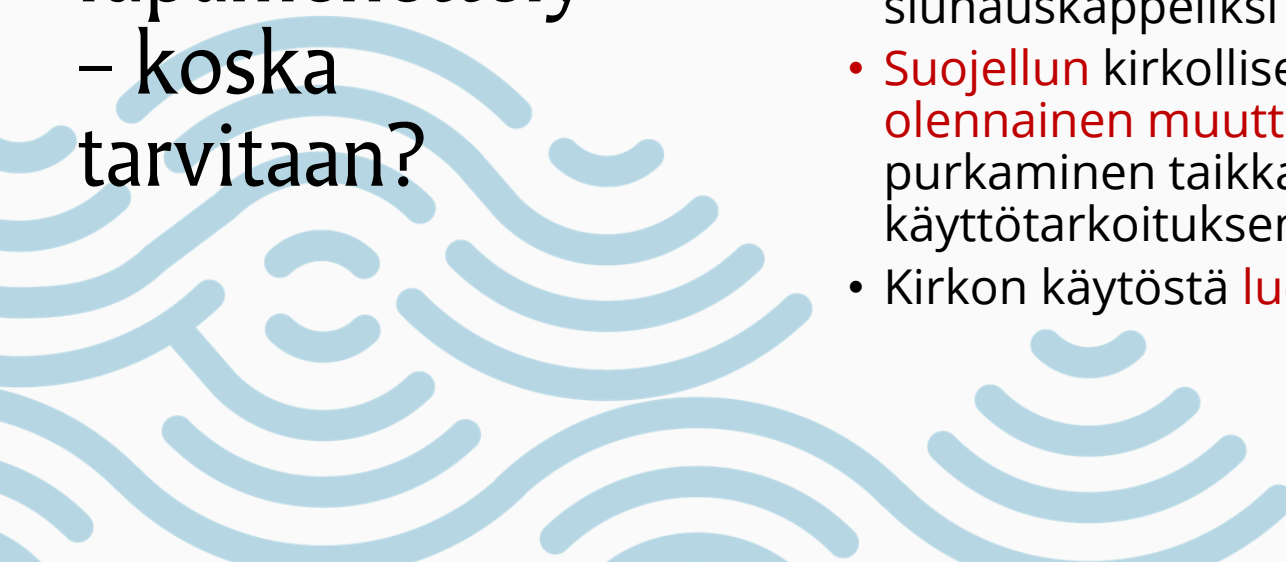
Alistus- menettelyistä luopuminen

- Alistusmenettelyistä luovutaan kokonaan kirkon hallinnossa.
  - Päätösten tarkoituksenmukaisuusharkinta tehdään paikallistasolla.
  - Korostaa seurakunnan itsenäisyyttä ja toiminnanvapautta
  - Yksinkertaistaa käsittelyä ja selkeyttää eri viranomaisten rooleja
  - Nopeuttaa päätöksentekoa ja täytäntöönpanoa
  - Korostaa myös seurakunnan vastuuta

Alistus- menettelyistä luopuminen

- Pääosin lopullinen päätösvalta siirtyy paikallistasolle ilman korvaavia menettelyjä.
- MUTTA, korvaavat menettelyt kuitenkin seuraavissa asioissa:
  1. Kirkollisen rakennussuojelun turvaamiseksi **lupamenettely** (viranomaisena kirkkohallitus)
  2. Perustettavan srk-yhtymän perussäännön hyväksyjäksi kirkkohallitus

Uusi lupamenettely – koska tarvitaan?

- Kirkkohallituksen lupa haettava, jos kyseessä:
  - Uuden kirkon tai siunauskappelin rakentaminen tai hankkiminen
  - Muun kuin kirkollisen rakennuksen muuttaminen kirkoksi tai siunauskappeliksi
  - Suojellun kirkollisen rakennuksen olennainen muuttaminen tai purkaminen taikka käyttötarkoituksen muuttaminen
  - Kirkon käytöstä luopuminen

Uusi lupamenettely – koska ei tarvita?

- Lupaa ei tarvita, vaan päätös tehdään paikallistasolla, kun kyseessä on:
  - Korjaus- tai muutostyöt muissa kuin suojelluissa kirkollisissa rakennuksissa
  - Muu kuin olennainen muutos; uudella lailla ei ole tarkoitus muuttaa olennaisen muutoksen nykyistä tulkintakäytäntöä

Lupamenettely – suojellun kirkollisen rakennuksen olennainen muutos

Luvan ehdot

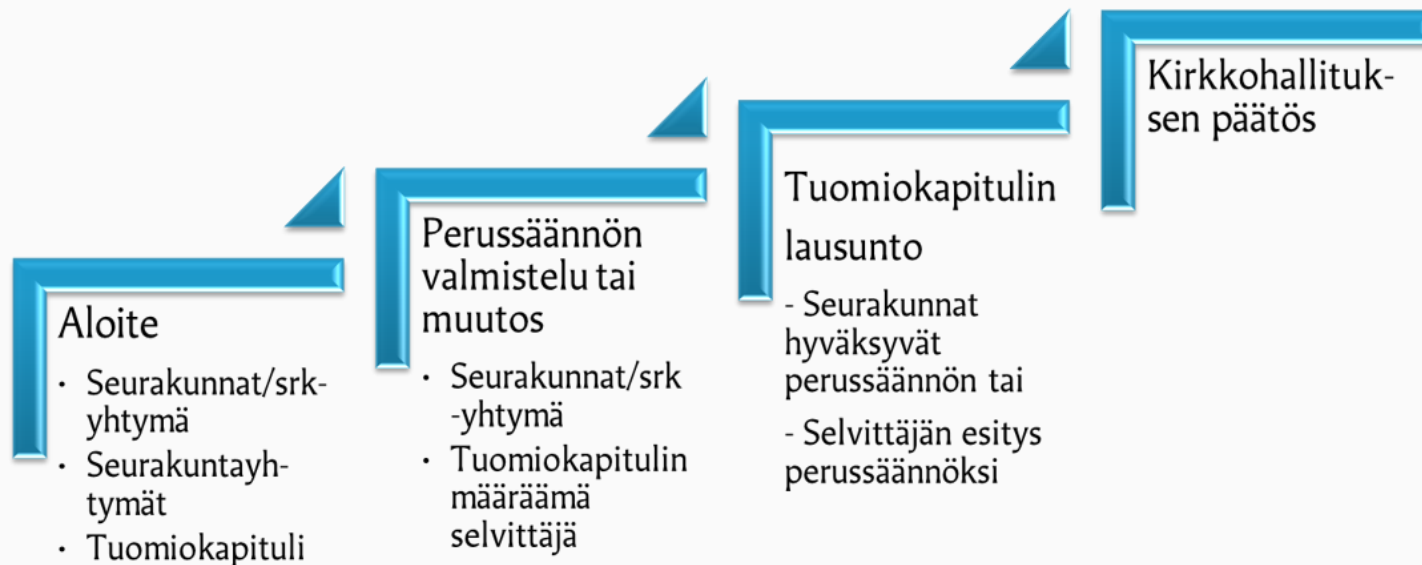
- Kirkkohallitus **voi liittää lupaan ehtoja**, jotka koskevat:
  - Rakennuksen ulko- ja sisäasua
  - Rakennustapaa
  - Materiaaleja
  - Rakennus- tai korjausmenetelmiä
- Lupaa käsiteltäessä otettava huomioon kirkollisen rakennuksen suojelun tavoitteet

Seurakunta- yhtymän perussääntö

- Seurakuntayhtymän perustamismenettely rinnastuu seurakuntajaon muutoksen menettelyyn. Päätöksen tekee kirkkohallitus kirkkovaltuustojen tai yhteisten kirkkovaltuustojen esitysten ja tuomiokapitulin lausunnon perusteella (KL 3:13,1).
- Kirkkohallitus päättää myös yhtymän laajentamisesta ja supistamisesta (= alueen muutoksesta).
- Myös olemassa oleva yhtymä voi liittyä perustettavaan seurakuntayhtymään.
- Jos muutos ei liity kuntajaon muutokseen, kirkkohallituksen otettava huomioon KL 2:13 edellytykset
- Perussäännön valmisteleva ja sisältö KJ 3:40 ja 41
- Yhteinen kirkkovaltuusto päättää muista perussäännön muutoksista. Keskeisimmät perussäännön muutokset voidaan tehdä vain määräenemmistöllä (KL 3:13,3).
- Yhteisen kirkkovaltuuston on kuultava seurakuntaneuvostoja ennen perussäännön muuttamista (KJ 3:50).

Seurakuntayhtymän perustaminen tai sen alueen muutos

Kiinteän omaisuuden myynti ja vuokraus

- Seurakunta voi myydä, vaihtaa tai muuten luovuttaa tai antaa vuokralle vähintään kymmeneksi vuodeksi kiinteää omaisuuttaan **tarjouskilpailulla. Tarjouskilpailun on oltava avoin ja siitä on tiedotettava riittävästi.** (KL 3:27,1)
- **Jos** seurakunta luovuttaa tai antaa vuokralle vähintään kymmeneksi vuodeksi kiinteää omaisuuttaan **ilman tarjouskilpailua, puolueettoman asiantuntijan on arvioitava kiinteistön markkina-arvo tai markkinaperusteinen vuokrataso.** (KL 3:27,2)
- Sääntelyssä on huomioitu EU:n kilpailusäännösten valtiontukea koskevat linjaukset, jotka koskevat maa-alueiden ja rakennusten luovutusta ja pitkäaikaista vuokraamista.
- Kaikilla samassa asemassa olevilla kansalaisilla ja yrityksillä oltava yhtäläinen mahdollisuus tarjouksen antamiseen.

Avopuolison asema hautaus- toimessa

- Avopuoliso rinnastuu hautaustoimea koskevissa asioissa puolisoon ja leskeen (KL 3:37).

Hautausmaan hoito- suunnitelma

- Kirkkojärjestykseen **uusi säännös** **hautausmaan hoitosuunnitelmasta** (KJ 3:58)
  - Hautausmaalle on laadittava hoitosuunnitelma, jossa määritellään seurakunnalle kuuluva hautausmaan perushoito ja esitetään hautausmaan vuosittaiset hoitotoimenpiteet sekä pidemmällä aikavälillä toteutettavat kunnostustyöt.
- Säännöksen tarkoituksena **selkeyttää seurakunnan ja hautaoikeuden haltijan hoitovastuita ja tuoda lisää suunnitelmallisuutta** hautausmaan hoitoon
- Seurakunnan tulisi määritellä hoitosuunnitelmassa, mitkä ovat seurakunnan ja mitkä omaisten tehtäviä.
- Seurakunnan on huolehdittava hautausmaan yleisilmeestä.
- Seurakuntapuutarhurit ry on julkaissut **hautausmaan hoitosuunnitelman laadintaoppaan**. (löytyy Sakastistakin: <https://evl.fi/plus/hallinto-ja-talous/hautaustoimi>)

Tilivelvolliset

- Tilivelvollisen määritelmä uudistuu (KL 6:3).
  - Tilivelvollinen on luottamushenkilö tai viranhaltija.
  - Ei kuitenkaan kirkkovaltuuston tai yhteisen kirkkovaltuuston jäsen, kirkolliskokousedustaja eikä tilintarkastaja
  - Tilivelvollisuuteen kuuluu taloudenhoidon lisäksi hallinnollisen päätöksenteon lainmukaisuus.

Rekrytointi: kelpoisuus- vaatimukset

- Seurakunnan, seurakuntayhtymän, tuomiokapitulin ja kirkkohallituksen **virka- tai työsopimussuhteeseen voidaan ottaa vain konfirmoitu kirkon jäsen, JOS** tehtävät liittyvät kirkon jumalanpalveluselämään, diakoniaan, kasvatukseen, opetukseen, sielunhoitoon tai edustamiseen (KL 7:2)
  - Vaatimukset ulottuvat koskemaan myös työsopimussuhteisia => **samat vaatimukset.**
  - Toisaalta **vaatimukset rajataan vain tiettyihin tehtäviin** (vrt. nyt vaaditaan kaikilta viranhaltijoilta)
  - Edustaminen: esim. talous- tai kiinteistöjohtaja tai tiedottaja
  - Muissa tehtävissä ei voida vaatiakonfirmaatiota ja jäsenyyttä.
  - **Päätös kirkon jäsenyyden ja konfirmaation edellyttämisestä tulee perustella.**
- Muut kelpoisuusvaatimukset kirkon viranhaltijalaissa

Henkilö- tietojen käsittely

- Henkilötietojen käsittelyyn diakoniatyössä sovellettavat säännökset tarkentuvat (KL 8:1,2)
  - Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 11 ja 13 § sekä 3 luku
  - Sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annettu laki
  - Potilaan asemasta ja oikeudesta annetun lain 12 ja 13 §
- Kirkkolakiin otettu säännös erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittelyn välttämättömyysedellytyksestä (KL 8:2)

Kirkonkirjojen pito ja aluekeskus- rekisterit

- Asiaa koskevat säännökset: KL 8 ja KJ 3:62-66
- Kirkonkirjojen pitäjiä ovat alueelliset keskusrekisterit – yhteisrekisterinpitäjänä kirkkohallitus (KL 8:5)
  - Yksittäisen seurakunnan ei ole enää mahdollista toimia rekisterinpitäjänä.
- Uudet säännökset keskusrekisterin perustamisesta, siihen liittymisestä ja eroamisesta (KJ 3:63)
- Keskusrekisterin organisaatioon ei ole otettu kantaa. Ne voivat toimia keskitetysti tai hajautetusti.
- Yhteistoiminta perustuu edelleen yhteistoimintasopimukseen (KJ 3:51).

Kirkonkirjojen pito ja aluekeskus- rekisterit

- Kirkonkirjojen tietojen käsittelyn tarkoituksesta uudet säännökset (KL 8:8)
- Jäsentietojen viranomaisvastuita ja luovuttamista tarkennettu
- Uusi säännös valtakunnallisesta palvelusta (KL 8:9,2)
- Uusi säännös jäsenrekisteritiedon korjaamisesta tai lisäämisestä tiedon luovuttamisen yhteydessä (KL 8:9,3) ja siitä seuraavasta vastuusta (KL 8:10,2) sekä ilmoittamisvelvollisuudesta (KL 8:15,2)
- Työsopimussuhteiseen työntekijään sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä tietoja käsiteltäessä (KL 8:10,1)

Arkistotoimi

- Kirkkolakiin uusi pykälä arkistotoimesta
- Asiakirjahallinnossa sovelletaan arkistolakia (831/1994), jollei kirkkolaissa toisin säädetä.
- Kirkkolaki 10 luku 7 §
  - Kirkollisen viranomaisen arkistotoimen **hoitoon, tehtäviin, suunnitteluun ja järjestämiseen** sovelletaan arkistolakia, jollei kirkkolaissa toisin säädetä.
- Arkistonmuodostajista, niiden vastuista ja tehtävistä, arkistotilasta ja asiakirjojen tallettamisesta arkistolaitokseen säädetään kirkkojärjestyksen 10 luvussa.

Arkistotoimi

- Seurakuntayhtymää ja siihen kuuluvia seurakuntia varten hyväksytään yksi arkistonmuodostussuunnitelma ja arkistosääntö, joissa otetaan huomioon seurakuntayhtymän ja siihen kuuluvien seurakuntien asiakirjahallinto ja arkistotoimi.
- Seurakunnat, jotka eivät kuulu seurakuntayhtymään, ovat itsenäisiä arkistonmuodostajia kuten nykyisinkin.
- Arkistotoimen järjestämisestä vastuussa olevan tahon (KN/YKN) tulee määrätä arkistotoimesta vastaava viranhaltija tai työntekijä. Henkilöllä tulee olla riittävä päätösvalta ja tehtävän edellyttämä koulutus.

Tiedonhallinta -lain soveltaminen

- Uusi pykälä kirkkolakiin **julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain soveltamisesta** (KL 10:8)
  - Sovelletaan kirkon viranomaisten tiedonhallintaan, tietojärjestelmien käyttöön sekä tietojen sähköiseen luovutustapaan
- Sovellettavat tiedonhallintalain säännökset
  - 4 §:n 2 momentti: tiedonhallintayksikön velvollisuudet
    - Vastuiden määrittely
    - Ohjeiden ajantasaisuus
    - Valvonta ja koulutus
    - Asianmukaiset työvälineet

Tiedonhallinta -lain soveltaminen

- Sovellettavat tiedonhallintalain säännökset
  - 12-17 §
    - Erityistä luotettavuutta vaativat tehtävät tunnistettava
    - Tietoturvallisuuden järjestäminen
    - Tietojärjestelmien riittävä testaaminen
    - Asiakirjajulkisuudesta huolehtiminen
    - Tietoturvallisuustoimenpiteet
    - Turvallinen tietojen siirtäminen
    - Tietoaineistojen turvallisuus
    - Ajantasaiset ja käyttäjän tehtäviin liittyvät käyttöoikeudet
    - Lokitietojen kerääminen

Tiedonhallinta -lain soveltaminen

- Sovellettavat tiedonhallintalain säännökset
  - 21-24 §
    - Säilytysaikojen määrittelyn perusteet (huom! toissijainen säännös, ei sovelleta, kun kirkkolaissa erityissäännös)
    - Tietojen luovuttaminen teknisen rajapinnan välityksellä ja katseluoikeuden avaaminen
  - 6 luku (25-28 §)
    - Asianhallinta ja palvelujen tiedonhallinta
    - Asiarekisterin pitovelvollisuus → ei pakota käyttämään sähköistä asianhallinta-järjestelmää
    - Asiarekisteriin rekisteröitävät tiedot
    - Palveluja tuottaessa syntyvistä tietoaaineistosta rekisteröitävät tiedot (esim. leiri- ja retkitoiminnan asiakirjat)
    - Kuvaus asiarekisteristä ja tietovarannoista (helpottamaan tietopyynnön tekemistä)

Muita vähäisiä muutoksia

- Varajäsenet valitaan samassa vaalissa kuin varsinaiset jäsenet. Jos varajäsenet ovat henkilökohtaisia, ehdolla on varsinaisen ja varajäsenen muodostama "ehdokaspari" (KL 10:19,3).
- Tuomiokapitulin ja tilintarkastajan tiedonsaantioikeus eräissä tehtävissä koskee vain välttämättömäksi katsottavia tietoja (KL 10:5).
- Kuuluttaminen yleisessä tietoverkossa/sähköisessä julkaisussa (KL 10:26,2, KL 10:28, kirkkojärjestyksen vaalisäännökset ja KJ 10:2)

Sähköinen kokous

- Voimassa jo 15.3.2021
- Toimielin voi pitää sähköisen kokouksen, jolla tarkoitetaan sähköisessä toimintaympäristössä toteutettua kokousta, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla osallistujan valitsemasta paikasta käsin.
- Edellytyksenä on, että läsnä oleviksi todetut ovat keskenään **yhtenvertaisessa näkö- ja ääniyhteydessä**. Kokoukseen osallistuvien on voitava keskustella päätettävänä olevista asioista kasvokkain.
- Tarpeen on linjata, millaisista paikoista toimielinten jäsenet voivat osallistua kokoukseen. On huolehdittava, etteivät salassa pidettävät tai luottamukselliset tiedot ole ulkopuolisten saatavissa. Sähköistä kokousmenettelyä voi siirtyä käyttämään vasta, kun käytössä olevat tietojärjestelmät ovat riittävän tietoturvallisia.

Sähköinen päätöksentekomenettely

- Kirkkolaissa uudet säännökset sähköisestä päätöksentekomenettelystä (KL 10:12 ja 14)
- Toimielimelle kuuluvista asioista voidaan päättää **sähköisesti ennen kokousta**.
- Vapaaehtoinen päätöksentekotapa
- Soveltuu rutiiniluonteisten asioiden käsittelyyn suljetuissa kokouksissa ennen kokousta.
- **Edellyttää soveltuvan tietojärjestelmän** tai muun tietoteknisen ratkaisun käyttämistä tietoturvallisuusnäkökohdat huomioiden.

Sähköinen päätöksentekomenettely

- Ajasta ja paikasta riippumatonta.
- Osa toimielimen kokoukseen tulevista asioista voidaan käsitellä harkinnan mukaan **ennen varsinaista toimielimen kokousta**. Asia siirtyy kokouksen käsiteltäväksi, jos yksikin jäsen sitä vaatii tai jättää kantansa ilmaisematta => kaikkien on otettava kantaa.
- Käsiteltävät asiat tulee yksilöidä kokouskutsussa ja samalla myös kertoa, mihin ajankohtaan mennessä asia voidaan sähköisesti käsitellä.
- Ei edellyttä, että kokoukseen osallistuvilla on näkö- ja ääniyhteys, mutta edellyttää soveltuvaa tietojärjestelmää tai muuta ratkaisua.
- Ei ole julkista eikä yleisö voi sitä seurata. Siten sähköisen päätöksentekomenettelyn käyttäminen ei ole mahdollista toimielimen julkisessa kokouksessa.
- Tehdyt päätökset tarkastetaan seuraavassa kokouksessa tai jo ennen sitä.
- Sähköisen päätöksentekomenettelyn käyttämisestä määrätään seurakuntatasolla **hallintosäännössä**.

Pöytäkirjan ja päätöksen pitäminen nähtävänä

- Kirkkolaki 10 luku 23 §
  - Pöytäkirja sellaisesta **toimielimen tai viranhaltijan päätöksestä, josta seurakunnan jäsen saa tehdä oikaisuvaatimuksen tai valituksen**, on pidettävä siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen tarkastamisen jälkeen **yleisesti nähtävänä yleisessä tietoverkossa**, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.
  - Kirkkovaltuuston, yhteisen kirkkovaltuuston, kirkkoneuvoston, yhteisen kirkkoneuvoston, seurakuntaneuvoston sekä tarvittaessa myös johtokunnan tai muun toimielimen sekä viranhaltijan päätökset

Pöytäkirjan ja päätöksen pitäminen nähtävänä

- Kirkkolaki 10 luku 23 §
  - Otettava huomioon salassapitoa koskevat säännökset. Nähtävänä vain siltä osin kuin salassapitoa koskevista säännöksistä ei muuta johdu.
  - Jos asia on kokonaan salassapidettävä, pöytäkirjassa julkaistaan ainoastaan maininta salassa pidettävän asian käsittelystä.
  - Pöytäkirjassa tai viranhaltijapäätöksessä julkaistaan ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot.
  - Pöytäkirjan sisältämät henkilötiedot on poistettava tietoverkosta oikaisuvaatimus- tai valitusajan päättyessä.

Pöytäkirjan ja päätöksen pitäminen nähtävänä

- Muutoksenhakukelpoiset päätökset on pidettävä nähtävänä yleisessä tietoverkossa (vrt. nähtävänä pitäminen seurakunnan ilmoitustaululla).
  - Käytännössä tarkoittaa seurakunnan verkkosivuja
- Nähtävänä pito tapahtuu pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen.
  - Pöytäkirja ja päätös on pidettävä yleisesti nähtävänä vähintään oikaisuvaatimuksen tai valituksen tekemiselle varatun ajan (KL 10:23)
  - => **7** + 14/30 vrk, KL 10:24
  - Saavutettavuus huomioitava

Siirtymä- säännökset

- Ennen lain voimaantuloa valittujen toimielinten toimikausi jatkuu normaalisti (KL 13:2).
- Olemassa oleviin kappeliseurakuntiin ja seurakuntapiireihin sovelletaan 1.7.2023 alkaen osa-aluehallintoa koskevia säännöksiä (KL 13:3).
- Uuden kirkkolain voimaan tullessa vireillä oleviin hallintoasioihin ja alistusasioihin sekä alistusasioihin liittyvään liittyvään muutoksenhakuun sovelletaan 1994 kirkkolain säännöksiä (KL 13:6).
  - Asian voidaan katsoa olevan silloin vireillä, kun siitä on tehty päätös seurakuntatasolla, eli päätös tulisi tehdä 1.7.2023 jälkeen, jos halutaan välttää alistamismenettelyltä.
- Hallintosääntö täytyy hyväksyä 6 kk kuluttua voimaantulosta (KL 13: 7).
- Uuden lain voimaan tullessa vireillä olevaan **viran täyttöö**n, varoitusmenettelyyn ja henkilösiirtoon sovelletaan 1994 kirkkolain säännöksiä.

Laki evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta

- Sisältää
  - Kirkon virkaoikeudelliset säännökset
  - Seurakuntarakennemuutoksiin liittyvät henkilöstön siirtoa ja sijoittamista koskevat säännökset
  - Kirkon työsuhteita koskevat erityissäännökset
- Säännösten sisältöön vain vähäisiä muutoksia
- Kirkkolaissa säilyvät kuitenkin
  - Kirkon jäsenyyttä ja konfirmaatiota koskevat kelpoisuusehdot, säännökset virka- ja työsuhteen päättymisestä kirkosta eroamisen vuoksi, julkisesta hakumenettelystä poikkeamista koskevat säännökset ja eräät muut pappeja ja lehtoreita koskevat säännökset (KL 7 luku)
  - Tuomiokapitulin toimivaltaa koskevat säännökset (KL 4:6)
- Tarpeelliset täydentävät säännökset kirkkojärjestyksessä (KJ 8-luku)

Laki evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta

- Uudet säännökset viranhaltijoiden tasapuolisesta kohtelusta ja syrjintäkiellosta (viranhaltijalaki 18 §)
- Työnantajan on kohdeltava viranhaltijoita tasapuolisesti, jollei siitä poikkeaminen ole viranhaltijoiden tehtävät ja asema huomioon ottaen perusteltua.
  - Esim. työjohto-oikeutta käytettäessä sekä arvioitaessa velvollisuuksien noudattamista ja täyttämistä
  - Yhdenvertaisuuslaissa ja tasa-arvolaissa säädetty syrjintäkiellot koskevat vain tiettyjä laissa yksilöityjä ja muita henkilöön liittyviä syitä. Tasapuolisen kohtelun vaatimus on siten laajempi ja yleisempi.
  - Määräaikaisissa ja osa-aikaisissa virkasuhteissa ei saa pelkästään virkasuhteen kestoajan tai työajan pituuden vuoksi soveltaa epäedullisempia palvelussuhteen ehtoja kuin muissa virkasuhteissa, ellei se ole perusteltua asiallisista syistä.
- Kirkon työsuhteisia koskee työsopimuslain syrjintäkiellon ja tasa-arvoisen kohtelun vaatimus.

Yksi kummi riittää ja rippikoulun ohjesääntö poistuu

- Yksi kummi riittää (KJ 3:11)
  - Kastettavalla henkilöllä tulee olla ainakin yksi kummi, joka on konfirmoitu, evankelis-luterilaista uskoa tunnustavan kirkon jäsen.
  - Kummikelpoisuuteen ei muutoksia
- Rippikoulun ohjesääntöä ei tarvitse enää laatia (KJ 2:19).
  - Piispainkokouksella on toimivalta antaa rippikoulun järjestäjiä sitovia täytäntöönpanomääräyksiä esim. rippikouluryhmän koosta ja kokovaatimuksesta poikkeamisen perusteista (kirkkojärjestys 5 luku 10 § 4 kohta c-alakohta)
  - Piispainkokous voi myös antaa ohjeita rippikoulun järjestämisestä.

Pääjumalan- palvelus, kristillinen kasvatus ja synodaali- kokoukset

- Päiväjumalanpalveluksen sijaan puhutaan **pääjumalanpalveluksesta** (KJ 3:2)
- Päätöksen pääjumalanpalveluksen kellonajasta tekee kirkkoneuvosto/seurakuntaneuvosto (KJ 3:3).
  - Muutoksenhakukelpoinen päätös, ei alisteta
- Lapsen oikeutta kristilliseen kasvatukseen korostetaan (KJ 3:17).
- Seurakunnan tehtävänä on tarjota kasvatukseen liittyviä toimia myös kirkkoon kuulumattomille ja muiden kirkkojen jäsenille (KJ 3:18).
- Synodaalikokouksia järjestetään tarvittaessa (KJ 4:8,1)

Kiitos mielenkiinnosta!

JK